

M.COM [PART - II]
RESEARCH METHODOLOGY

(JUNE - 2019)

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

- N.B:**
1. Answer **any two** questions from each question.
  2. **Figures** to the **right** indicate full **marks**.
  3. Answer book of **both sections** should be **tied together**.

SECTION - I

1. What is research and describe the characteristic of research ? What are issues and problems in research ? **25**
2. Define Research methodology. Discuss various stages in research process. **25**
3. What do you mean by sample design? Describe various steps in sampling design and Research design. **25**
4. Explain different methods of collection of data. Examine the Merits and Demerits of observation method in collecting data. **25**

SECTION - II

5. What is data processing ? Explain different steps involved in data processing. **25**
6. Evaluate various statistical measures used in research study. **25**
7. Briefly explain various types of Research Report. What are steps involved in research report. **25**
8. Write short note on **(any two)** **25**
  - (a) Interpretation of the data
  - (b) Footnote and bibliography
  - (c) Sources of literature

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

- सूचना : १) प्रत्येक विभागामधून कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
३) दोन्ही विभागाच्या उत्तरपत्रिका एकत्र बांधाव्यात.

विभाग - १

१. संशोधन म्हणजे काय ? संशोधनाच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा. संशोधनातील वादाचे मुद्दे आणि समस्या काय आहेत? २५
२. संशोधन पध्दतीची व्याख्या स्पष्ट करा. संशोधन प्रक्रियेतील वेगवेगळ्या पायऱ्यांची चर्चा करा. २५
३. नमुना निवड पध्दती म्हणजे काय ? नमुना निवड पध्दतीमधील वेगवेगळ्या पायऱ्यांचे वर्णन करा. संशोधन आराखड्याच्या पायऱ्यांचे वर्णन करा. २५
४. माहिती गोळा करण्याच्या पध्दती स्पष्ट करा. माहिती गोळा करण्याच्या प्रक्रियेत निरीक्षण पध्दतीचे फायदे व तोट्यांचे परीक्षण करा. २५

विभाग - २

५. माहिती प्रक्रिया म्हणजे काय ? माहिती प्रक्रियेच्या वेगवेगळ्या पायऱ्या स्पष्ट करा. २५
६. संशोधन अभ्यासात वापरणाऱ्या वेगवेगळ्या सांख्यिकीय मापन पध्दतीचे परीक्षण करा. २५
७. संशोधन अहवालाचे वेगवेगळे प्रकार थोडक्यात वर्णन करा. संशोधन अहवालात कोणत्या पायऱ्यांचा समावेश होतो ? २५
८. थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) २५
- (१) माहितीचे निर्वचन
(२) तळटीप आणि संदर्भ सूची
(३) वाङ्मयाचे स्रोत